Nhung Ton Giao Lon

Những Tôn Giáo Lớn (Great Religions)

Nhung Ton Giao Lon

Trang gốc

Trang web BuddhaSasana

Times (Unicode) font

Những Tôn Giáo Lớn Trong Đời Sống Nhân Loại

Dịch giả: Thích Tâm Quang

Chùa Tam Bảo, California, Hoa Kỳ

Phật Lịch 2548 -- Dương Lịch 2004

KẾT LUẬN

22. TIẾN TỚI ĐỜI SỐNG PHONG PHÚ HƠN

Vì đ ã bắt đầu l àm quen với những tôn giáo lớn khác nhau trên thế giới trong những chương trước đây, bạn có thể hỏi: "Từ những tôn giáo này, cá nhân tôi phải chọn tôn giáo cho tôi? Liệu tôi có phải quyết định để trở th ành người Phật Tử, hay người Ấn Giáo, hay người Hồi Giáo, hay người Khổng Giáo, hay môn đồ của Do Thái Giáo, hay người Cơ Đốc Giáo? Có lẽ, một mặt khác bạn đ ã ngạc nhiên một cách vui vẻ thấy những những tôn giáo khác cao thượng hợn bạn tưởng nhiều. Thâm chí bạn cảm thấy bạn đ ã khám phá một ít nhận thức mới sâu xa mà tôn giáo riêng của bạn dường như bỏ sót. Mặt khác, bạn có thể lo lắng về khả n ăng chấp nhận niềm tin của một tín ngưỡng m à người khác gọi là "Phật Tử" hay "Không Giáo" vì sợ rằng hồ như bạn trở thành bơ vơ trong nhà thờ hay cộng đồng của bạn. Có một cảm giác y ên tâm khi tin rằng v ăn hóa tôn giáo do văn hóa của m ình mang lại là cái tốt nhất trong tất cả tôn giáo -- ít nhất là cho chính mình.

Xét cho cùng, người ta nói, có những thứ mà đời sống cho chúng ta nhưng không có sự lựa chọn của chúng ta. Bởi vô t ình mà sinh ra, mỗi chúng ta có thể trắng, hay nâu, vàng hoe hay ng ăm đen, Mỹ hay Pháp, nam hay nữ. Những cái " được cho " khác quyết định cho chúng ta về mặt x ã hội -- những tục lệ ở nước bạn, gia đ ình hay tôn giáo quốc gia của bạn. Bởi vô tình sinh ra, mỗi một người trong chúng ta sinh vào một nhà v ăn hóa tự nó được gọi bằng t ên riêng như Ấn Giáo, Phật Giáo, Do Thái Giáo, hay Cơ Đốc Giáo. Rất lâu trước khi chúng ta tiến tới cái gọi l à "tuổi khôn lớn", khi đúng l à chúng ta có thể lựa chọn cho chính mình trên cơ sở của lý trí và kinh nghiệm đ ã được dân tộc đó l àm sáng tỏ, hầu hết chúng ta hoàn toàn hấp thụ những giá trị do v ăn hóa đem lại m à rất ít người trong chúng ta có quyết định cấp tiến để từ bỏ sự giáo dục của chúng ta.

Tuy nhiên hầu hết chúng ta có một nhu cầu sâu xa hơn sự tự nguyện theo quá khứ của chúng ta hay giống như những người chung quanh chúng ta. Dưới những hoạt động v à

quyền lợi hiển nhiên của chúng ta, là cái nhân của sự ham muốn khám phá cho chính mình xem, chúng ta thực sự là ai, và cái gì trong đời sống l à quan trọng. Nhiều triệu người đ ã hỏi những câu này trước chúng ta, dù người ta có tin chắc về câu trả lời của họ đến đâu th ì mỗi người chúng ta vẫn có cái khát khao riêng tư khám phá cho chính mình.

Đúng như đứa bé mới học b ò, và đưa l ên miệng thử mọi thứ mà nó được chạm v ào. Thật đúng l à thanh niên hay cố gắng khám phá ý nghĩa của cuộc đời, t ình yêu, và công việc làm. Và đúng l à người già luôn có khả n ăng l àm được điều kỳ lạ đ òi hỏi bền bỉ.

Rất quan trọng là chúng ta tiếp tục duy trì trong lòng mình cái ham thích tìm hiểu và biết cách đặt vấn đề. Tin v ào sự ngờ vực lương thiện còn hơn là tin vào tất cả những tín điều của quá khứ v à hiện tại mà không xem xét. Trong ý nghĩa này mỗi một người trong chúng ta phải đọc cho hiểu tôn giáo của m ình -đó l à, quan niệm của chính mình về cái gì có giá trị tối thượng trong cuộc sống, cách bầy tỏ quan niệm ấy của chính mình, tận tâm trong đời sống h àng ngày đối với những giá trị m à mình tin tưởng là c ăn bản. (Những lời nói cụ thể d ùng để mô tả những tiến tr ình này tương đối không quan trọng, khi tất cả tinh thần tự do trong tôn giáo đ ã được công nhận ở khắp nơi -- trước sự kinh hoàng của những người bảo thủ thận trọng hay các thầy tu phản động).

Có thể dường như lạ lùng, chỉ khi chúng ta khám phá chiều sâu của kinh nghiệm cá nhân nằm dưới những khác biệt mà chúng ta có khả n ăng hiểu r õ tại sao có những khác biệt này. Và những gì chúng ta thấy ở một mức độ sâu hơn cho chúng ta thấy những nhân tố phổ quát. Chúng ta vỡ lẽ ra rằng tr ên những phương diện sâu xa tất cả mọi người đều giống nhau -- dù cho mỗi người có một nguồn gốc.

KHÔNG GIAN CHO CUỘC SỐNG SÁNG TẠO

Một trong những điều kỳ diệu bất diệt trong đời sống l à bao giờ cũng có chỗ cho người khác, có khái niệm khác, có sự giải thích khác. Mỗi người trong chúng ta đều có cơ may giữ một vị trí trong vũ trụ của chúng ta. Chúng ta xây dựng "không gian sống" cho chính chúng ta trước tiên qua thái độ của chúng ta rồi qua những nỗ lực v à hành động của chúng ta, với xóm giềng v à trong toàn bộ thế giới của chúng ta.

Một mặt chúng ta cố gắng vật lộn với cái "không gian sống" cho chính chúng ta bằng cách dùng một thái độ th ù nghịch đối với những người khác v à hung h ăng chống lại những ai m à chúng ta nghĩ là cản đường chúng ta. Hoặc, mặt khác, chúng ta có thể lẩn tránh những cơ hội m à đời sống hiến dâng v à rút lui vào một thế giới riêng tư bao quanh bởi sợ hãi và ngờ vực. Trong cả hai trường hợp chúng ta phải bằng lòng có một vị trí nhỏ bé hạn chế trong cuộc sống.

Nhưng chúng ta có sự lựa chọn thứ ba. Chúng ta có thể chào mừng mỗi người và hoàn cảnh chúng ta gặp với thái độ tin cẩn, thân hữu, t ìm hiểu. Bằng cách này chúng ta thâm nhập càng ngày càng nhiều vào cái mà người và hoàn cảnh đưa đến. Bởi vậy chúng ta xây dựng một "không gian sống" không ngừng phát triển. Đời sống dường như hiến dâng những giải thưởng phong phú nhất cho những ai đ ã phát triển khả n ăng "mở rộng" "không gian sống" của họ một cách liên tục. Đúng l à không có ai có thể tạo

ra toàn bộ môi trường chung quanh, nhưng mỗi người nhất định xây dựng được một môi trường cá nhân về thái đô v à cảm nghĩ dẫn đến có thể sửa đổi đáng kể môi trường chung quanh m ình.

CHÚNG TA CÓ THỂ GIÚP ĐỠ LẪN NHAU

Mỗi một người trong chúng ta ở một mức độ n ào đó đều xây dựng "không gian sống" riêng của mình. Tuy giống như sợi dọc sợi ngang của một tấm thảm dệt, "không gian sống" của chúng ta gối lên nhau hay thâm nhập vào nhau. Như một nhà thi sĩ Anh Quốc John Donne, bầy tỏ từ lâu: Không ai là một hòn đảo ho àn toàn của chính mình; mỗi người là một mảnh của Lục địa, một phần của Biển cả ". Cải thiện phẩm chất trong "không gian sống" của chúng ta, thì chúng ta không thể giúp cải thiện phẩm chất của người khác.

Mỗi người trong chúng ta có thể học hỏi hầu hết từ người khác bằng cách theo nguyên tắc của "hạt bụi và tia sáng". Bằng cách ý thức được "tia sáng" theo cặp mắt tín ngưỡng hay không tín ngưỡng của chúng ta, chúng ta ít khuynh hướng xoi mói nhìn vào "khuyết điểm " của người dù chỉ bàng hạt bụi. Nhưng tìm hiểu cái xấu nhất về niềm tin của người khác trong khi lại tập trung vào cái tốt nhất của chính mình thì quả là tai hại cho tình bè bạn của con người và cộng đồng lớn hơn. Đúng hơn, chúng ta phải t ìm kiếm cái tốt nhất trong khi không quên bỏ qua cái xấu nhất. Từ Ấn Giáo và Phật Giáo, chẳng hạn, nhiều người Tây phương có thể đi đến (v à đ ã đi đến) sự hiểu biết mới về tầm quan trọng trong việc t ìm kiếm cái ngã thật. Để l àm việc này, ta cần không quên những nhược điểm của Ấn Giáo như đ ã được vạch ra bởi một người Ấn Giáo, Gandhi. Cũng chẳng cần phải học cách ngồi xếp chéo chân v à ăn cơm để tr ên lá chuối lá dừa trong khi đóng một cái khố hay mặc áo Xari. Cũng chẳng cần phải từ chối cái m à người ta vui theo truyền thống riêng của người ấy. Tính cởi mở này có lẽ không đ òi hỏi thay đổi sự gia nhập tôn giáo của m ình, nói một cách có tổ chức, liệu ta có đủ may mắn thuộc về nhóm tin v ào việc cho phép mọi thành viên đánh giá rộng r ãi nhất trong tìm kiếm chân thật.

Quả thực, rất có thể là một người học hỏi được nhiều về tầm quan trọng của việc biết m ình do nghiên cứu sâu hơn những khía cạnh không được lưu ý tới về truyền thống tôn giáo của m ình cũng như nghiên cứu tôn giáo khác. Nhưng trong một thế giới tràn đầy với những người am hiểu quá ít cái đẹp nhất của các nền văn hóa khác tiến dẫn, lại hay bảo vệ văn hóa hoặc tôn giáo m ình, có một lập luận thực tiễn để cố gắng đi v ào tính khí hay tinh thần của những triết lý hay tôn giáo khác. Trong tiến trình này, nhiều người khám phá thấy lần đầu ti ên trong đời họ, họ thực sự trực nghiệm một chân trời rộng mở biết m ình nhiều hơn. Họ giành được sự am hiểu sâu hơn về truyền thống tôn giáo của chính họ.

Trong ý nghĩa này, bất cứ tôn giáo nào, hay nền v ăn hóa n ào được nghi ên cứu cẩn trọng, hồ như có thể trở thành tấm gương đa diện qua gương đó mỗi người chúng ta học hỏi cách hiểu m ình trọn vẹn hơn. Mỗi người trong chúng ta là một cá nhân, tuy nhiên mỗi chúng ta là một phần của cộng đồng lớn hơn. Trong chừng mực chúng ta l à

những cá nhân, chúng ta phải đi sâu v ào kinh nghiệm của chính mình để t ìm ra ý nghĩa của cuộc đời. Không có cha mẹ, thầy giáo hay nh à lãnh đạo tôn giáo vĩ đại n ào có thể làm việc đó thay cho chúng ta, d ù cộng đồng có thể cung cấp cho chúng ta những đầu mối v à hướng dẫn. Mỗi người trong chúng ta đều có quyền không thể chuyển nhượng về việc quan hệ trực tiếp với vũ trụ. Nhưng mỗi chúng ta phải gi ành được nó cho chính m ình.

Tấm bi kịch là quá nhiều người chúng ta cam chịu bằng lòng, dù là trong những n ăm trưởng th ành, với những câu trả lời hay diễn tả của một ai đó đưa ra. Chúng giới hạn m ình vào cái người khác nói thay vì th ăm d ò một lần nữa những câu hỏi c ăn bản cho chính chúng ta. Nhiều người trong chúng ta bám níu v ào giá trị do một số lãnh đạo trong quá khứ nhấn mạnh m à không khảo sát nghĩa lý của nó trong hiện tại. Hầu hết chúng ta đ ã đóng kín một số l ãnh vực tư tưởng ở đâu đó dọc ranh giới n ày.

Có những cánh cửa phải được mở, v à mỗi một chúng ta có thể giúp chính mình và người khác vào tiến trình mở cửa. Những người khác là gì, họ nói gì, và họ nói thế nào, tất cả có thể giúp cho việc mở cửa. Kiến thức trong quá khứ có giá trị đến mức nó có thể giúp mở cửa trong hiện tại.

TIẾN TỚI KHÁM PHÁ TÍNH CHẤT THỐNG NHẤT CỦA CHÚNG TA

Dưới ánh sáng của việc tiếp cận đời sống m à chúng ta đ ã bàn thảo trong những chương này, một số kiểu thái độ, niềm tin v à hành động bị bác bỏ. Thái đô n ào bị bác bỏ? Những cái phản ảnh sự tin cậy thiếu óc phê bình vào kinh nghiệm và lời nói của người khác, dù là ở Phương Đông hay ở Phương Tây; thái độ sợ h ãi và phục tùng, cũng như thái độ quá tự tin hay gần như l à "biết tất cả"; thái đô ép buộc hay cảm nghĩ chỉ có một con đường duy nhất để bắt đầu sự trải nghiệm quan trọng việc t ìm ý nghĩa cuộc sống.

Loại niềm tin nào bị loại trừ? Những niềm tin tạo thành bức tường thành quanh chính mình hay bao quanh bộ lạc ta, ng ăn cản mối quan tâm chân thật về lý do tại sao người ta lại tin cái m à họ tin, những niềm tin cố chấp vì mặc cảm tội lỗi thầm kín hoặc những lo âu bị khuấy động; những niềm tin nhấn mạnh v ào những nhược điểm gây tổn thất cho đức hạnh hay tiềm năng của m ình, những niềm tin câu thúc tinh thần, bóp chết lòng can đảm hoặc đạo đức của ta.

Tương tự như vậy, một số loại hành động bị loại trừ. D ùng "tòa án dị giáo" hay khủng bố nhân danh tôn giáo chính là sự phủ nhận nhân tính của con người cũng như bằng chứng về việc niềm tin của mình bị ng ăn chặn như thế n ào. Ở mọi tôn giáo, người ta thấy có những thái độ v à lễ nghi ngây ngô. Nhưng giống như thanh niên hay người trưởng thành lại có thái độ trẻ thơ, những thái độ ấy không thể l àm thành luật hay ép buộc được trong cuộc sống phải bỏ chúng. Hầu hết người ta cần đến sự giúp đỡ có thiện cảm trong việc học hỏi cách bỏ được những chỗ m ù quáng của họ, hay đánh giá những h ành động v à thái độ tôn giáo ngây ngô.

Có một kết quả tất yếu thực tiễn về việc này nó ảnh hưởng đến công việc của mỗi x ã hội có giấc mơ "truyền giáo". Những cố gắng trong việc đổi đạo thường trở th ành dạng

thức ép buộc. Nên cố gắng thấy cái tốt đẹp nhất trong tôn giáo của người khác ngay cả khi noi gương người ta t ìm cách để chia sẻ niềm tin của m ình. Noi gương không thôi là một niềm tin tôn giáo riêng của ta chứng tỏ chứng cớ hùng hồn trong cách tôn trọng tính toàn vẹn giá trị của người khác.

Để cho phép mỗi một người trong chúng ta phát triển đến mức đầy đủ nhất, chúng ta phải chủ động trừ bỏ kiểu không khí cạnh tranh coi tính đa dạng của tôn giáo như "một trận tử chiến". Hầu hết người Phương Đông thấy phẫn uất về sự "Tây Phương Hóa" trong những vấn đề tôn giáo cũng như người Phương Tây thấy phẫn uất về "sự Phương Đông Hóa ". Tất cả chúng ta phải trở thành những công dân có thể giáo dục được của "Một Thế Giới". Bổn phận đầu ti ên của chúng ta phải là kiểu mẫu của tính thần thánh nó biểu lộ phẩm chất con người; bổn phận thứ hai của ta có thể được tạo ra một cách an to àn cho nền v ăn hóa, x ã hội, hệ thống gia đ ình đó hay quốc gia đ ã trở thành sự hướng dẫn thân thiện cho chúng ta trên con đường đi tới xác nhận tính đồng nhất thực sự của nhân loại. "Tính thần thánh ở xung quanh chúng ta -- không bao giờ mất" -đó l à bài học chúng ta phải luôn luôn học.

- HẾT -

-ooOoo-

Đầu trang | Mục lục | 01 | 02 | 03 | 04 | 05a | 05b | 05c | 06 | Bản Anh ngữ

Chân thành cám ơn Thượng tọa Thích Tâm Quang đã gửi tặng bản vi tính.

(Bình Anson, 05-2004)

[Trở về trang Thư Mục]

last updated: 26-05-2004

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.